HE 97/2017 vp

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

10.11.2017

Rikosilmoitusharkinta

- Verohallinnossa rikosilmoitusharkinnan suorittavat verorikoksiin perehtyneet asianvalvojat
- Verorikokset ovat rangaistavia vain tahallisina (rikoslaki 29 luku 1-4 §)
- Veronkorotuksen määrääminen ei edellytä tahallisuutta
  - veronkorotuksen määräämiskynnys on matalampi
  - eroavuudet näyttö- ja selvittämisvelvollisuudessa: verotus ja veronkorotus ei edellytä yhtä vahvaa näyttöä kuin rikosseuraamus
- Kaikissa tapauksissa, joissa veroilmoituksesta poiketaan tai verotusta oikaistaan verovelvollisen vahingoksi, ei ole kysymys tahallisesta laiminlyönnistä
- Rikosilmoitusharkinnassa päätelmiä teon tai laiminlyönnin tahallisuudesta ja muista rikosilmoituksen edellytyksistä tehdään ulkoisesti havaittavissa olevien seikkojen ja olosuhteiden perusteella, esim.
  - virheen laatu ja euromäärä
  - tulkinnanvaraisuus
  - arvostuskysymykset

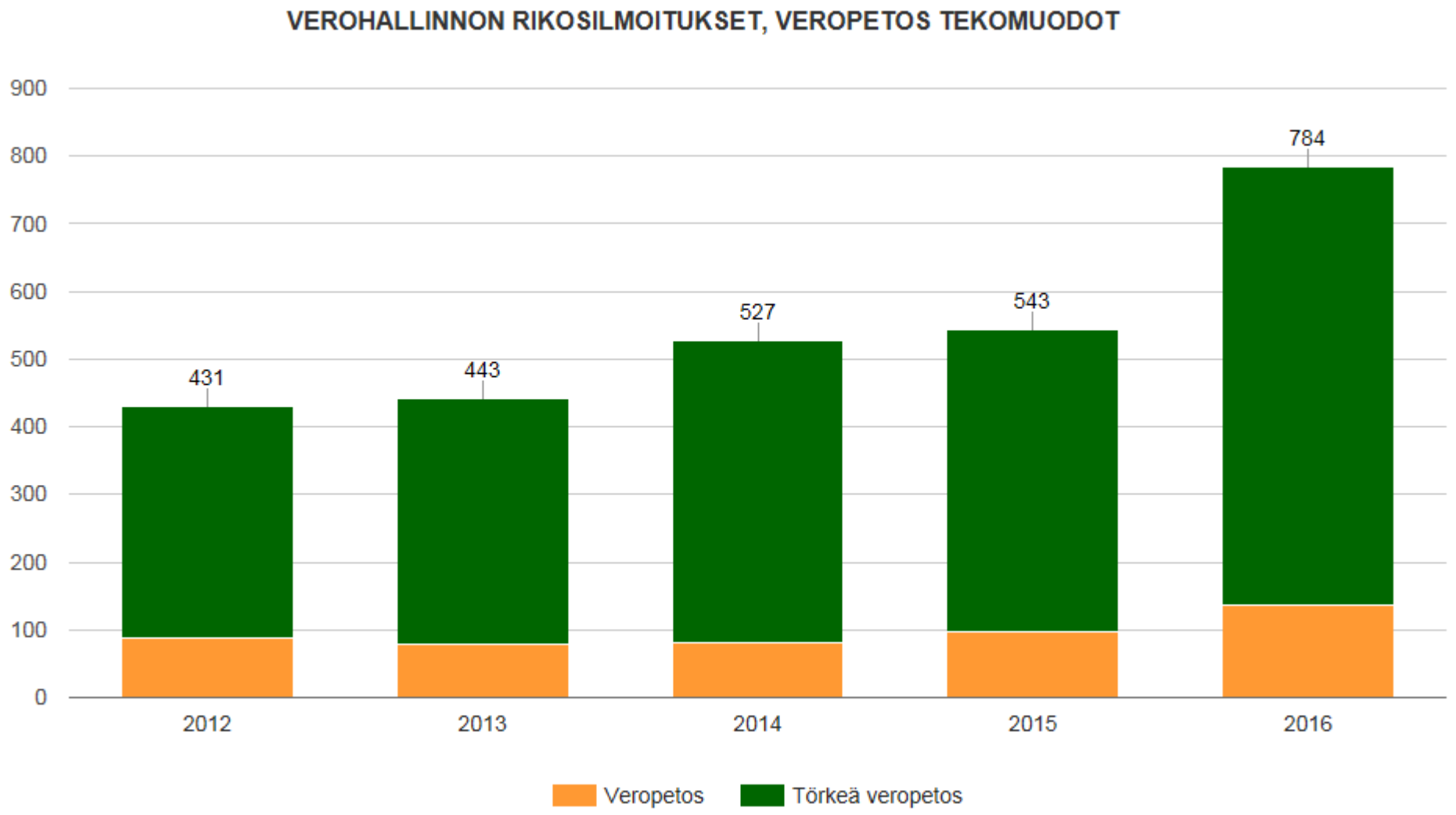

Lähde: Harmaan talouden valvontatilastoja 2016 http://valvontatilastoja.vero.fi/fi/verohallinnon-tilastoja/verohallinnon-rikosilmoitukset-ja-niiden-seuraamukset/

Tilastoja rikosilmoitusharkinnasta

- Vuoden 2016 aikana rikosilmoitusharkintaan kirjattuja tapauksia **1 243 kpl**
  - Rikosilmoituksia vuonna 2016 noin 800 kpl
    - näistä luonnollisen henkilön verotusta koskevia rikosilmoituksia noin 200 kpl,
    - loput noin 600 kpl osakeyhtiöiden toimintaa koskevia rikosilmoituksia; rangaistusta vaaditaan osakeyhtiön vastuuhenkilölle

- Vuoden 2017 aikana rikosilmoitusharkinnaksi kirjattuja tapauksia **1 038 kpl**
  - Rikosilmoituksia vuonna 2017 (tilanne 8.11.) noin 800 kpl
    - näistä luonnollisen henkilön verotusta koskevia rikosilmoituksia noin 160 kpl
    - loput noin 640 kpl osakeyhtiöiden toimintaa koskevia rikosilmoituksia; rangaistusta vaaditaan osakeyhtiön vastuuhenkilölle
- Verohallinto on tähän mennessä tehnyt 28 rikosilmoitusta verovelvollisten oma-aloitteisesti ilmoittamista salatuista tuloista
    - tällaisia oikaisuvaatimuksia on vuosittain noin 50 kpl viime vuosina

Esimerkki 1 (luonnollinen henkilö)

Verovelvollinen ei ilmoita 50 000 euron ulkomaisia sijoitustulojaan vuoden 2018 veroilmoituksella ja tulo jää verottamatta. Verovelvollisen verotus päättyy heinäkuussa 2019.

Hän ilmoittaa puuttuvat tulot Verohallinnolle vuonna 2020. Verohallinto oikaisee verotusta. Verovelvolliselle määrätään sijoitustuloista veroa 15 800 euroa. Lisäksi verolle määrätään huojennettua viivästyskorkoa 184 euroa eli 2 prosenttia 1.2.2019 alkaen verovelvollisen verovuoden 2018 jäännösveron 1. erän eräpäivään 1.9.2019 ja viivästyskorkoa 1 290 euroa eli 7 prosenttia 2.9.2019 alkaen lisää maksettavan veron eräpäivään 3.11.2020. Veronkorotusta ei määrätä, koska Verohallinto tekee asiassa rikosilmoituksen.

Veron määrä 15 800 euroa

Korot yhteensä 1 474 euroa (esimerkissä ajalta 1.2.2019–3.11.2020)

Yhteensä maksettavaa 17 274 euroa

Oikeudenkäynnissä verovelvolliselle vaaditaan rangaistusta veropetoksesta.

Oikeudenkäynnissä Verohallinto vaatii rangaistuksen lisäksi, että verovelvollinen velvoitetaan suorittamaan valtiolle rikosperusteisena vahingonkorvauksena vältetyn veron määrä 15 800 euroa korkoineen (jos verovelvolliselle määrättyä veroa ei ole siihen mennessä maksettu)

Esimerkki 2 (osakeyhtiö)

- Verotarkastuksessa vuonna 2020 havaitaan, että osakeyhtiö on kirjannut verovuoden 2018 kirjanpidossa ja verotuksessa kuluksi 100 000 euroa tekaistujen kuittien perusteella. Veroilmoituksen on antanut yhtiön puolesta sen toimitusjohtaja. Verotarkastaja ilmoittaa havainnosta verotarkastuksen aikana rikosasianvalvontaan, joka tekee asiasta rikosilmoituksen.

- Verohallinto oikaisee vuodelta 2018 toimitettua verotusta yhtiön vahingoksi vuonna 2020. Yhtiölle määrätään tuloveroa 20 000 euroa ja veronkorotusta 3-10 prosenttia lisätyn tulon määrästä eli esimerkiksi 5 % eli 1 000 euroa. Verotuksen oikaisussa lisää maksettavalle verolle 20 000 euroa lasketaan huojennettua viivästyskorkoa 233 euroa 1.2.2019 – 3.9.2019 (jäännösveron 1. erän eräpäivään) ja viivästyskorkoa 1 633 euroa ajalta 4.9.2019-3.11.2020 (verotuksen oikaisun johdosta lisää maksettavan veron eräpäivään).
- Veron määrä 20 000 euroa
- Veronkorotuksen määrä 1 000 euroa (5 %)
- Korot yhteensä 1 866 euroa (esimerkissä ajalta 1.2.2019-3.11.2020)

esimerkki jatkuu

Esimerkki 2 (osakeyhtiö)

- Verohallinto tekee rikosilmoituksen yhtiön verotuksessa tapahtuneesta törkeästä veropetoksista
- Oikeudenkäynnissä yhtiön toimitusjohtajalle, joka on ollut vastuussa yhtiön veroilmoituksen antamisesta, vaaditaan rangaistusta yhtiön tapahtuneesta törkeästä veropetoksista
- Oikeudenkäynnissä Verohallinto vaatii rangaistuksen lisäksi, että toimitusjohtaja velvoitetaan suorittamaan valtiolle rikosperusteisena vahingonkorvauksena yhtiön verotuksessa vältetyn veron määrä 20 000 euroa korkoineen (jos yhtiölle määrättyä veroa ei ole siihen mennessä maksettu)

Esimerkki 3 (osakeyhtiö ja luonnollinen henkilö)

- Verotarkastuksessa vuonna 2020 havaitaan, että osakeyhtiö on jättänyt kirjanpitoon kirjaamatta ja vuoden 2018 veroilmoituksella ilmoittamatta 100 000 euron myyntitulot. Myyntitulot ovat ilmeisesti menneet yhtiön osakkaalle. Osakas ei ole ilmoittanut kyseisiä tuloja veroilmoituksellaan. Osakas on yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen.
- Verohallinto oikaisee yhtiön ja osakkaan verotusta vuonna 2020.
- Verotarkastaja ilmoittaa havainnoista verotarkastuksen aikana rikosasianvalvontaan, joka suorittaa rikosilmoitusharkinnan. Verohallinto tekee laiminlyönneistä rikosilmoituksen.

Esimerkki jatkuu

Esimerkki 3 (osakeyhtiö ja luonnollinen henkilö)

- Verohallinto oikaisee verotusta yhtiön vahingoksi vuonna 2020. Yhtiölle määrätään tuloveroa 20 000 euroa ja veronkorotusta 3-10 prosenttia lisätyn tulon määrästä eli esimerkiksi 5 % eli 1 000 euroa. Verotuksen oikaisussa lisää maksettavalle verolle 20 000 euroa lasketaan huojennettua viivästyskorkoa 233 euroa 1.2.2019 – 3.9.2019 (jäännösveron 1. erän eräpäivään) ja viivästyskorkoa 1 633 euroa ajalta 4.9.2019-3.11.2020 (verotuksen oikaisun johdosta lisää maksettavan veron eräpäivään).
- Veron määrä 20 000 euroa
- Veronkorotuksen määrä 1 000 euroa (5 %)
- Korot yhteensä 1 866 euroa (esimerkissä ajalta 1.2.2019-3.11.2020)

Esimerkki jatkuu

Esimerkki 3 (osakeyhtiö ja luonnollinen henkilö)

- Verohallinto oikaisee verotusta osakkaan vahingoksi vuonna 2020. Osakkaalle määrätään tuloveroa 100 000 euron peitellystä osingosta 37 500 euroa. Veronkorotusta ei määrätä, koska Verohallinto tekee osakkaan verotuksessa tapahtuneesta laiminlyönnistä rikosilmoituksen. Verotuksen oikaisussa lisää maksettavalle verolle 37 500 euroa lasketaan huojennettua viivästyskorkoa 437 euroa 1.2.2019 – 3.9.2019 (jäännösveron 1. erän eräpäivään) ja viivästyskorkoa 3 062 euroa ajalta 4.9.2019-3.11.2020 (verotuksen oikaisun johdosta lisää maksettavan veron eräpäivään).
- Veron määrä 37 500 euroa
- Korot yhteensä 3 499 euroa (esimerkissä ajalta 1.2.2019-3.11.2020)

Esimerkki jatkuu

Esimerkki 3 (osakeyhtiö ja luonnollinen henkilö)

- Verohallinto tekee rikosilmoituksen yhtiön ja osakkaan verotuksessa tapahtuneista törkeistä veropetoksista
- Oikeudenkäynnissä osakkaalle, joka on yhtiön toimitusjohtajana ja hallituksen jäsenenä vastuussa yhtiön veroilmoituksen antamisesta, vaaditaan rangaistusta yhtiön ja osakkaan verotuksissa tapahtuneista törkeistä veropetoksista
- Oikeudenkäynnissä Verohallinto vaatii rangaistuksen lisäksi, että osakas velvoitetaan suorittamaan valtiolle rikosperusteisena vahingonkorvauksena yhtiön verotuksessa vältetyn veron määrä 20 000 euroa korkoineen ja osakkaan verotuksessa vältetyn veron määrä 37 500 euroa korkoineen.